

ОМБУДСМАН НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

30

КОНСТИТУЦИОНЕН СЪД

Дел. № 20/КС-12/09
Дата 26.10.2009

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
ОМБУДСМАН
ИЗХ. № 319/23.10.09

*За съфия
статистите гледа
26.10.09*

ДО
КОНСТИТУЦИОННИЯ СЪД
НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

СТАНОВИЩЕ

на омбудсмана на Република България

по конституционно дело № 12/2009 г.

УВАЖАЕМИ КОНСТИТУЦИОННИ СЪДИИ,

С определение на Конституционния съд от 29.09.2009 г. омбудсманът на Република България е конституиран като заинтересувана страна по конституционно дело № 12 от 2009 г. Делото е образувано по искане на главния прокурор за установяване на противоконституционност на чл. 2 от Закона за уреждане на правата на граждани с многогодишни жилищно-спестовни влогове (обн., ДВ, бр. 82 от 1991 г., изм., ДВ, бр. 44 от 2009 г.); на § 7, т. 1 в частта относно чл. 7, ал. 3, на § 10, на § 11, ал. 3 и на § 12 от Преходните и заключителните разпоредби на Закона за изменение и допълнение на Закона за уреждане на правата на граждани с многогодишни жилищно-спестовни влогове (обн., ДВ, бр. 100 от 2008 г., изм., ДВ, бр. 44 от 2009 г.). Във връзка с определението омбудсманът изразява становище, като заявява, че приема за основателно искането на главния прокурор за обявяване за противоконституционни на посочените разпоредби, с които се нарушават основни права на гражданите.

Омбудсманът се присъединява към мотивите, в искането на главния прокурор, като изтъква и следните съображения:

Провъзгласеният в чл. 4, ал. 1 от Конституцията на Република България принцип на правовата държава, обуславя необходимостта законодателните промени да бъдат съобразявани с основните начала на правото и да се отнасят в еднаква степен за всички правни субекти. Този основополагащ принцип е нарушен с разпоредбите на чл. 2 от Закона за уреждане на правата на граждани с многогодишни жилищно-спестовни влогове, на § 7, т. 1 в частта относно чл. 7, ал. 3, на § 10, на § 11, ал. 3 и на § 12 от Преходните и заключителните разпоредби

на Закона за изменение и допълнение на Закона за уреждане на правата на граждани с многогодишни жилищно-спестовни влогове от чл. 7, ал. 3.

Гражданите са имали договори с държавата, по силата на които освен дължимата се лихва е следвало да им се осигури възможност да се снабдят с жилище. Ето защо всички тези граждани трябва да бъдат справедливо обезщетени. С атакуваните разпоредби по неконституционен начин, гражданите се поставят в различни условия спрямо правата им по договора за жилищно-спестовен влог. Обезщетява се само определената категория в чл. 2 от Закона за уреждане на правата на граждани с многогодишни жилищно-спестовни влогове, а по отношение на останалите, които имат права, ангажиментът на държавата не е реализиран.

Горепосочените разпоредби лишават от възможност за получаване на каквото и да е било компенсирание на гражданите, които са притежатели на жилищно-спестовни влогове. През годините преди промените в социално-икономическата система гражданите са влагали парични средства с цел да участват в жилищно строителство, както и да получават заеми за придобиване на жилища, за удовлетворяване на жилищните им нужди. Някои от гражданите, титуляри на жилищно-спестовни влогове със съществуващите законови ограничения обаче са лишени от правото на компенсация. В този смисъл е разпоредбата на чл. 2 от Закона за уреждане на правата на граждани с многогодишни жилищно-спестовни влогове, съгласно която, право на компенсация имат вложители, които отговарят едновременно на установените условия. Извън кръга на лицата, имащи право на компенсация, остават гражданите, притежатели на жилищно-спестовни влогове, които не отговарят дори само на едно от законово установените условия и в тези случаи те се лишават от възможността да бъдат компенсирани, въпреки че са вложители.

От право на компенсация съгласно разпоредбата на § 7, т. 1 в частта относно чл. 7, ал. 3 от Закона за изменение и допълнение на Закона за уреждане на правата на граждани с многогодишни жилищно-спестовни влогове са лишени и гражданите, титуляри на жилищно-спестовни влогове, които обаче са придобили или започнали изграждането на жилища преди 3 август 1992 г.

По отношение на разпоредбата на § 11, ал. 3 от Преходните и заключителните разпоредби на Закона за изменение и допълнение на Закона за уреждане на правата на граждани с многогодишни жилищно-спестовни влогове:

Разпоредбата на §11, ал.3 установява, че право на легова индексация имат само лицата, включени в окончателните списъци, които са придобили или започнали изграждане на жилище, в срок до пет години от влизането в сила на закона. Лицата, които също са притежатели на спестовни влогове в случай, че не придобият или не започнат изграждане на жилище в този установен срок, ще загубят правото си на легова индексация, респективно парична компенсация.

По отношение на § 12 от Преходните и заключителните разпоредби на Закона за изменение и допълнение на Закона за уреждане на правата на граждани с многогодишни жилищно-спестовни влогове:

По силата на § 12 от ПЗР на ЗУПГМЖСВ се преустановяват плащанията с жилищно-компенсаторните записи, издадени по реда на отменения § 9 от Заключителните разпоредби на ЗУПГМЖСВ. С изземването на тези ценни книжа, предвидено в изменителната норма на § 12, гражданите, които са ги притежавали, губят правата си. Това съставлява нарушение на принципа на правовата държава, прогласен в чл. 4, ал. 1 от Конституцията. Омбудсманът застъпва становището, че § 12 противоречи и на чл. 17, ал. 5 от Конституцията., тъй като обезсилването на издадените жилищно-компенсаторни записи е отчуждаване на частна собственост и притежателите им са лишени от правото им на обезщетение.

Считам за важно да подчертая, че при разглеждане на искането на главния прокурор следва да се отчете, че липсата на достатъчно средства за обезщетяване на всички правоимащи, тоест съображението за целесъобразност, не може да е водещо пред съображението за конституционностьъобразност на посочените разпоредби.

С оглед изложеното моля да уважите искането на главния прокурор и да обявите за противоконституционни разпоредбите на чл. 2 от Закона за уреждане на правата на граждани с многогодишни жилищно-спестовни влогове (обн., ДВ, бр. 82 от 1991 г., изм., ДВ, бр. 44 от 2009 г.); на § 7, т. 1 в частта относно чл. 7, ал. 3, на § 10, на § 11, ал. 3 и на § 12 от Преходните и заключителните разпоредби на Закона за изменение и допълнение на Закона за уреждане на правата на граждани с многогодишни жилищно-спестовни влогове (обн., ДВ, бр. 100 от 2008 г., изм., ДВ, бр. 44 от 2009 г.).

ОМБУДСМАН НА
РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ:

Гиньо Ганев